

ГРИНЧУК Олександр
магістр військового управління, Головне управління
Військової Служби правопорядку Збройних Сил
України, начальник управління запобігання
вчиненню, виявлення і припинення правопорушень –
заступник начальника Головного управління
Військової служби правопорядку Збройних Сил
України, полковник (03013, проспект
Берестейський, 52/2, Київ, Україна), e-mail:
greenyaa120@gmail.com, ORCID: 0009-0004-6576-
1342

ВИКОРИСТАННЯ ДРОНІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

У сучасних умовах воєнної агресії проти України питання підвищення ефективності діяльності Військової служби правопорядку у Збройних Силах України (ВСП) набуває особливої актуальності. Одним із ключових напрямів модернізації є впровадження безпілотних літальних апаратів (БПЛА), наземних безпілотних комплексів (НБК), які можна назвати узагальнюючим терміном “поліцейські дрони” у структуру забезпечення військового правопорядку, контролю дисципліни та реагування на правопорушення у військовому середовищі [1]. Інтеграція дронів дозволяє підвищити рівень спостереження, забезпечити мобільність реагування та мінімізувати ризики для особового складу під час виконання службових завдань [2].

У військових поліціях провідних держав світу поліцейські дрони посідають важливе місце у структурі забезпечення безпеки та правопорядку. Зокрема, у США, Канаді, Франції, Великій Британії та Німеччині військова поліція активно застосовує БПЛА для патрулювання баз, виявлення підозрілої активності, документування інцидентів, регулювання транспортних потоків та

забезпечення безпеки військових конвоїв [3]. Дрони використовуються також під час антикризових та стабілізаційних операцій, де вони допомагають отримувати оперативну інформацію в умовах ризику для персоналу [4]. У багатьох країнах військова поліція має спеціалізовані підрозділи операторів БпЛА, що працюють з тепловізійними, оптико-електронними та мультиспектральними сенсорами [2]. Цей досвід показує, що застосування дронів є сучасним стандартом у сфері забезпечення правопорядку у військових формуваннях [1].

Міжнародний досвід держав – членів НАТО демонструє, що використання БпЛА військовою поліцією суттєво розширює можливості правоохоронної діяльності, забезпечує новий рівень оперативності та підвищує безпеку персоналу [5]. У країнах Альянсу існують чітко визначені процедури експлуатації дронів, включаючи порядок запуску, фіксації, зберігання та використання матеріалів. Це дозволяє застосовувати дані БпЛА у дисциплінарних та кримінальних провадженнях як доказову інформацію, за умови дотримання встановлених стандартів [3].

В Україні процес інтеграції таких технологій перебуває на етапі інституційного становлення. Для ефективної адаптації необхідно гармонізувати нормативну базу зі стандартами НАТО, уточнити місце ВСП у системі управління та створити доктринальні документи, які визначатимуть порядок використання БпЛА у службовій діяльності [6]. Такі документи повинні регламентувати правові підстави застосування дронів, межі повноважень персоналу, механізми контролю та особливості взаємодії з іншими структурами сектору оборони [2].

Окремої уваги потребує питання використання відео- та телеметричної інформації, отриманої за допомогою БпЛА, у службових розслідуваннях, перевірках та дисциплінарних провадженнях. Відеофіксація з дронів може посилити доказову базу, забезпечити точне документування подій, сприяти оперативному реагуванню на порушення та створити умови для мінімізації спотворень інформації [3]. Водночас необхідно визначити порядок збереження відеодоказів, доступ до них, строки зберігання, вимоги до їх цілісності та допустимості [4].

Не менш важливими є ризики та обмеження. Використання БпЛА пов'язане з потенційними технічними та кіберзагрозами, включаючи перехоплення сигналів, втручання у канали управління та несанкціонований доступ до даних [2]. Крім того, етичні та безпекові аспекти відеоспостереження у військовому середовищі потребують врегулювання, зокрема щодо балансу між вимогами безпеки та правами військовослужбовців [5]. Для мінімізації ризиків необхідно запровадити стандартизовані технічні вимоги, процедури шифрування та захисту інформації, а також спеціальну підготовку операторів БпЛА [6].

Таким чином, упровадження дронів у діяльність ВСП є перспективним напрямом розвитку, що сприятиме підвищенню ефективності забезпечення військового правопорядку, адаптації до стандартів НАТО та модернізації системи безпеки Збройних Сил України [1-6].

Список використаних джерел

1. Ukraine's drone war lesson for Europe: Technology is nothing without training. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lineofdeparture.army.mil/Journals/Military-Police/MP-2024-Table-of-Contents/Using-UAS/>
2. Єфіменко І.М. Modern possibilities of using unmanned aerial vehicles by Police authorities and units: Analysis of foreign and Ukrainian experience. DOI: 10.56215/0122273.65
3. Enemark C. Armed Drones and Ethical Policing: Risk, Perception, and the Tele-Present Officer. DOI: 10.1080/0731129X.2021.1943844
4. Chen H. A framework for the optimal deployment of police drones based on street-level crime risk. DOI: 10.1016/j.apgeog.2023.103178
5. Centre for European Policy Analysis (CEPA). An Urgent Matter of Drones: Lessons for NATO from Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cepa.org/comprehensive-reports/an-urgent-matter-of-drones/>
6. NATO Stability Policing Centre of Excellence. Stability Policing and the Drones' War. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://nllp.jallc.nato.int/iks/sharing%20public/nato-%20drones%20ws%20booklet.pdf>